

22nd March

## Dünya Su Günü'nde kimseyi geride bırakmamak



[<https://1.bp.blogspot.com/-ytP13NsU3oU/XJVWU5fSudI/AAAAAAAAAFy8/3wwJ-nNRBHQISQBEJUKwDNSP-0t9lkuZwCLcBGAs/s1600/World%2BWater%2BDay%2B2019.jpg>]

Akgün İlhan

**22 Mart 2019 Yeşil Gazete** [<https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/>]

1993'ten bu yana kutlanan 22 Mart Dünya Su Günü'nün bu seneki teması suya erişimde 'Kimseyi Geride Bırakmamak'. Birleşmiş Milletler tarafından 2010 yılında kabul edilen suya ve hızzıssıhhaya erişme hakkı herkesin günlük 50 ila 100 litre arası suya erişmesini garanti altına alırken, bu suyun temiz, güvenli, uygun fiyatlı (hane gelirinin %3'ünü aşmayacak kadar) ve fiziksel olarak ulaşılabilir (suyun kaynağının en fazla 1000 metre uzaklıkta bulunması ve suyu taşımak için yarım saatten fazla zaman gerekmemesi) olmasını da şart koyuyor. Ancak gezegenimizde suya erişimde geride bırakılmış çok insan var. Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre 2017 yılı itibarıyla 2,1 milyar insanın güvenli su hizmetlerine erişimi sağlanabilmiş değil. WHO ve UNICEF'in 2015 verilerine göreyse yılda 5 yaşın altında 340 bin çocuk kirli su kullanımına bağlı ishaller hastalıklardan hayatını kaybediyor. Özellikle düşük gelirli ülkelerde kadınlar ve kız çocukları eve su taşımakla ve temizliği ve hızzıssıhhayı sağlamakla yükümlü oldukları için eğitim haklarından mahrum kalıyor. Su kaynağı bulunmayan her on evden sekizinde su taşıma görevini kadınlar ve kız çocukları yerine getiriyor (WHO/UNICEF 2017). Su kıtlığından ve kirliliğinden en şiddetli biçimde yoksullar, kadınlar ve çocuklar etkilenip yaşam mücadelesinde geride kalıyor.

### Türkiye'de suya erişim

Türkiye'de ise durum daha farklı. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2016 yılı verilerine göre içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun Türkiye nüfusu içindeki payı %92,2[1] [[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_edn1](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_edn1)]. Bu oran, gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında oldukça yüksek sayılır. Peki, fiziksel olarak büyük oranda erişebildiğimiz suyun ekonomik erişilebilirliği ne durumda? Örneğin İstanbul'da asgari ücretle geçinen dört kişilik bir aileyi düşünelim. Suyunu tasarruflu bir biçimde kullanan bu ailenin ayda 10 metreküp su kullandığını var sayalım. Birinci kademe tarifeden suyun metreküpü için belirlenen 4,59 TL'den[2] [[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_edn2](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_edn2)] hesapladığımızda aylık su kullanım bedeli 45,9 TL oluyor. Ancak su faturaları hesaplanırken sadece abonenin kullandığı su bedeli değil, vergiler ve başka ek maliyet unsurları da ekleniyor. İstanbul'da birinci kademe sınırları içersinde evsel su kullanımı olan abonelerin su faturalarının yaklaşık %20'sini bu vergi ve ek maliyet unsurları oluşturuyor. Yani 45,9 TL'lik su kullanımı olan abonenin su faturası 57,4 TL civarında geliyor. Ancak su masrafı bununla bitmiyor. Türkiye'de çoğu büyük şehirde musluk suyu içilecek kalitede ve lezzette olmadığı için onun yerine ambalajlı su tüketiliyor. Günde kişi başına 2 litre su içildiğini hesaba kattığımızda 4 kişilik bir ailenin aylık içme suyu 240 litreyi buluyor. Yani 4 kişilik bir aile bir ayda fiyatı ortalama 8 TL olan

damacanalardan yaklaşık 13 tane tüketiyor. Bunun aylık mali karşılığı İstanbul şartlarında 104 TL tutuyor. Şebeke suyu ve ambalajlı suyu birlikte ele aldığımızda asgari ücretle geçinmeye çalışan 4 kişilik bir ailenin aylık masraflarının %8'inin sadece suya (içme ve kullanma suyu birlikte) gittiği ortaya çıkıyor. Birleşik Devletler Çevre Koruma Ajansı'na (EPA) göre su masrafı hane giderlerinin %2'sini geçmemeli[3] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_edn3\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_edn3) . Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'na (UNDP) ve Birleşik Krallık Çevre, Ulaşım ve Bölgeler Departmanı'na (DETR) göreyse bu oran %3'ü aşmamalı. OECD de benzer şekilde su masrafının aile bütçesinin %3-5'i arasında olması gerektiğini savunuyor[4] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_edn4\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_edn4) . Demek ki İstanbul'da ve Türkiye'nin pek çok büyük kentinde suya ödediğimiz para sadece sokaktaki vatandaşa göre değil uluslararası standartlara da göre de pahalı. İşin kısası Türkiye'de suya fiziksel erişimde iyi bir noktaya gelmiş olsa da ekonomik erişimde henüz yürünecek uzun bir yol var. Bu da yoksulların geride bırakıldığının önemli bir ispatı.

## Gelecek nesiller de geride bırakılmasın

İklim değişikliği şiddetlenirken, dünya nüfusunun artması ve su talebinin büyümesiyle suya erişimde daha fazla insanın geride kalması kaçınılmaz görünüyor. Eğer bu gidişatı durdurmazsak hem dünya da hem de Türkiye'de geride bırakılanlar sadece şimdiki nesillerin yoksulları, kadınları ve çocukları olmayacak. Yok edilen ve kirletilen su varlıklarımızla ve şiddetlenen iklim değişikliğiyle birlikte gelecek kuşaklar da geri bırakılmış olacak. Ancak bu değiştirilemez bir kader değil. Suyu daha tasarruflu ve verimli kullanarak su varlıklarımız üzerindeki büyüyen talep baskılarını azaltmak, su tutan ekosistemleri bütün olarak korumak ve iklim değişikliğini azaltacak enerji politikalarını hayata geçirmek ile işe başlamak gerekiyor.

## Son notlar

[1] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_ednref1\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_ednref1) TÜİK (2016). <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24874> [\[http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24874\]](http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24874)

[2] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_ednref2\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_ednref2) İSKİ 2019 Mart ayı su birim fiyatları. <http://www.iski.istanbul/web/tr-TR/musteri-hizmetleri/su-birim-fiyatları> [\[http://www.iski.istanbul/web/tr-TR/musteri-hizmetleri/su-birim-fiyatları\]](http://www.iski.istanbul/web/tr-TR/musteri-hizmetleri/su-birim-fiyatları)

[3] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_ednref3\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_ednref3) Elizabeth Mack ve Sarah Wrase (2017). A Burgeoning Crisis? A Nationwide Assessment of the Geography of Water Affordability in the United States. PLOS ONE 12(4): e0176645. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0169488> [\[https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0169488\]](https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0169488)

[4] [\[https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#\\_ednref4\]](https://yesilgazete.org/blog/2019/03/22/dunya-su-gununde-kimseyi-geride-birakmamak/#_ednref4) OECD (2009). Managing Water for All: An OECD Perspective of Pricing and Financing. [http://www.partnershipsforwater.net/tc/TC\\_Tools/105720\\_OECDManagingWaterforAllAnOECD](http://www.partnershipsforwater.net/tc/TC_Tools/105720_OECDManagingWaterforAllAnOECD) [\[http://www.partnershipsforwater.net/tc/TC\\_Tools/105720\\_OECDManagingWaterforAllAnOECD\]](http://www.partnershipsforwater.net/tc/TC_Tools/105720_OECDManagingWaterforAllAnOECD)

Posted 22nd March by [Akgün İlhan](#)

Labels: [Akgün İlhan](#), [Dünya Su Günü 2019](#), [Kimseyi Geride Bırakmamak](#)



Add a comment